

College van toezicht op de bedrijfsrevisoren
Mevrouw Bénédicte VESSIÉ
Voorzitster
Congresstraat 12-14
1000 BRUSSEL

Brussel, 25 maart 2021

Mevrouw de Voorzitster,

Betreft: Kwaliteitscontrole 2020, aangepast aan de gevolgen van de COVID-19-crisis - Raadpleging van de Hoge Raad

Hierbij wensen wij u nogmaals te bedanken voor de gedachtewisseling in het kader van de vergadering van de Hoge Raad van 5 februari 2021 omtrent de kwaliteitscontrole 2020.

Eerder had u ons de controleleidraden NON PIE 2020 (Boek 1 en Boek 2) voor de kwaliteitscontrole 2020 bij bedrijfsrevisoren zonder OOB-mandaten overgemaakt (uw schrijven van 13 oktober 2020), alsook de werkprogramma's (PIE 2020) in verband met de kwaliteitscontrole 2020 bij bedrijfsrevisoren met OOB-mandaten (uw schrijven van 4 december 2020). U heeft hierbij gepreciseerd dat de kwaliteitscontrolecyclus in beide gevallen werd aangepast aan de gevolgen van de COVID-19-crisis. Tevens had u de Hoge Raad geïnformeerd dat u de controleleidraden NON PIE 2020 op de website van het College wenste te publiceren, en dit om redenen van transparantie ten aanzien van het beroep en van derden (mail vanwege de secretaris-generaal van het College van 17 december 2020).

Ter gelegenheid van onze ontmoeting, en met het oog op de toepassing van artikel 52, § 4, 2de lid van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren in verband met de raadpleging van de Hoge Raad omtrent de controleleidraden, heeft u nadere toelichting verstrekt omtrent de organisatie van de kwaliteitscontrole, de voornaamste vaststellingen ingevolge de kwaliteitscontroles 2019 (zowel bij bedrijfsrevisoren met OOB-mandaten als bij bedrijfsrevisoren zonder OOB-mandaten), de impact van de COVID-19-crisis en de voornaamste vaststellingen op basis van de AML-controles van het College. Daarnaast heeft u kort verwezen naar het verslag van de Europese Commissie van 28 januari 2021 omtrent de Europese monitoring van de auditmarkt, zoals bepaald in artikel 27 van Verordening (EU) nr. 537/2014.

Aansluitend op deze bespreking en na analyse van de documentatie die u aan de Hoge Raad heeft overgemaakt, leggen de leden van de Hoge Raad u nog de volgende bezorgdheden voor.

Ondernemingen in moeilijkheden

De leden van de Hoge Raad zouden graag willen vernemen in welke mate er bij de kwaliteitscontroles 2020 voldoende aandacht besteed is aan het optreden van de commissaris bij ondernemingen in moeilijkheden.

Zelfs los van de COVID-19-crisis die ongetwijfeld een enorme impact heeft op het functioneren van talrijke ondernemingen, wordt van de commissaris steeds verwacht dat hij/zij zijn of haar rol en verantwoordelijkheid ten aanzien van mogelijke continuïteitsbedreigende factoren ten volle opneemt.

Niet zozeer het feit dat het College beslist heeft om voor de kwaliteitscontroles 2020 een thematische controleaanpak te hanteren (zowel voor OOB als niet-OOB-kantoren), maar wel de vaststelling – behoudens vergissing – dat de (dis)continuïteitsproblematiek (ISA 570) hierbij geen prioritair aandachtspunt lijkt te zijn, roept vragen op bij de leden van de Hoge Raad.

De publicatie van de Mededeling van het College van 4 maart 2021 met de resultaten van zijn “Controlecampagne over faillissementen opengevallen in het tweede semester 2019 en het eerste kwartaal 2020 – voornaamste bevindingen – synthese van goede en slechte praktijken” is weliswaar een goed instrument om de bedrijfsrevisoren te herinneren aan hun verantwoordelijkheden. Ook vanuit het IBR wordt getracht om de aandacht van de bedrijfsrevisoren te vestigen op een aantal attentiepunten rond COVID-19 voor de controle over het boekjaar 2020, via het advies 2020/03 van de Raad van het IBR van 8 december 2020.

Desalniettemin komt het de leden van de Hoge Raad voor dat in het kader van de kwaliteitscontrole in elk geval zou moeten gefocust worden op de manier waarop de commissaris omgaat met de (dis)continuïteitsproblematiek.

Onder meer de controlewerkzaamheden van de commissaris en zijn verslaggeving naar de algemene vergadering toe (desgevallend met toepassing van de alarmbelprocedure) enerzijds, alsook de specifieke rol van de commissaris omtrent het *going concern*-vraagstuk naar de ondernemingsraad toe, anderzijds, verdienen hierbij bijzondere aandacht.

Is het denkbaar dat in de controlecyclus 2020 een kwaliteitscontrole zou hebben plaatsgevonden in een commissaris dossier bij een onderneming in moeilijkheden, zonder dat is nagegaan of de commissaris gedurende zijn hele controleopdracht wel waakzaam is geweest voor elementen die de continuïteit van de gecontroleerde entiteit in het gedrang kunnen brengen (zoals voorgeschreven door de internationale auditstandaarden, en meer in het bijzonder door ISA 570, alsook door de Belgische wettelijke voorschriften)? Of nog: zou men in het kader van een kwaliteitscontrole 2020 hebben kunnen voorbijgaan aan de vraag of de commissaris bij een onderneming in moeilijkheden, wel in voldoende mate het continuïteitsvraagstuk aan de ondernemingsraad heeft verduidelijkt en/of de draagwijdte van zijn oordeel op het vlak van de continuïteit van de onderneming heeft toegelicht?

De leden van de Hoge Raad zouden graag de reactie van het College ten aanzien van deze bekommernissen willen vernemen.

Vertrouwen van het maatschappelijk verkeer naar aanleiding van diverse dossiers in de pers

Daarnaast vragen de leden van de Hoge Raad zich af of er in voldoende mate tegemoet wordt gekomen aan de doelstelling van de wetgever om via de kwaliteitscontrole het publiek ervan te overtuigen dat de bedrijfsrevisoren hun activiteiten verrichten overeenkomstig de controlenormen en de toepasselijke deontologische regels (zie artikel 52, § 1, 2de lid van de wet van 7 december 2016).

Op welke manier speelt het College, al dan niet in het kader van de kwaliteitscontrole, in op bepaalde dossiers die in de pers uitvoerig aan bod komen en waarbij het optreden van de bedrijfsrevisoren ernstig in vraag wordt gesteld. Wordt hiermee rekening gehouden in het kader van de risicoanalyse die het College hanteert voor het bepalen bij welke bedrijfsrevisoren een kwaliteitscontrole zal worden uitgevoerd? Acht het College het niet opportuun om hierover op één of andere manier duidelijk te communiceren naar het maatschappelijk verkeer toe?

Wij zouden het op prijs stellen om uw zienswijze omtrent bovenstaande punten te vernemen en kijken met belangstelling uit naar uw verdere berichten.

Met voorname hoogachting,

Jean-Marc DELPORTE
Voorzitter